

Становище
за дисертационния труд на
доцент д-р
Мирела Велкова Велева-Ефтимова
на тема
Динамика на националните интереси като условие за реализацията на Източното
разширяване на ЕС

за присъждане на научна степен

“Доктор на политическите науки” по научна специалност 3.3 Политически науки
(Европеистика –политика на разширяване на Европейския Съюз)

от проф. Ингрид Шикова, доктор по икономика

Софийски университет “Св. Климент Охридски”, Катедра Европеистика

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури съгласно заповед №38-287 на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Още от самото начало на своето съществуване европейският интеграционен проект е отворен за присъединяване на други европейски страни. Ако се проследят предишните разширявания на Европейската общност/Европейския съюз, може да се направи общия извод, че всяко от тях поставя свой отпечатък върху развитието на интеграцията и добавя нови характеристики към модела на Европейския съюз. В този смисъл разширяването може да бъде разглеждано като трансформация както на присъединителите се държави, така и на самия Европейски съюз. Преобладаващо е мнението, че разширяването на Европейския съюз с 12 държави през 2004-2007г. е един от най-важните европейски проекти за постигане на мир, стабилност и просперитет и че неговото осъществяване е успех за обединяването на Европа. Едновременно с това, процесът на присъединяване на 12 нови страни, 10 от които бивши социалистически държави е уникален, съпроводен е от многобройни трудности както за целия Европейския съюз, така и за отделните държави. Трудности и неочаквани обрати съпровождат и пълноправното членство на тези страни, а някои от проблемите са изключително сериозни. Точно поради това, темата за източното разширяване е привлекателна за изследователите и не губи своята актуалност. Точно обратното, тя става все по-актуална и по-важна в контекста на съвременното развитие на

интеграционния процес и на желанието на редица държави за пълноправно членство в Европейския съюз.

Въпреки многобройните анализи и публикации по тази тематика, представеният за рецензиране дисертационен труд дава един съвременен и интересен научен поглед с фокус върху ролята на националните интереси в осъществяване на «голямото разширяване». Доцент Велева е достигнала завидна задълбоченост по трудната и противоречва тема на възхваляното и отричаното източно разширяване. Какви са специфичните интереси на страните членки на ЕС и как тези интереси са отразени в позициите им спрямо въпросите от дневния ред на източното разширяване, какви са постигнатите между тях компромиси, балансиращи тези позиции, какви са резултатите от компромисните решения – задълбочените и аргументирани отговори на тези въпроси в дисертационния труд са свидетелство за творческата зрялост на автора и са един от приносите на дисертационния труд.

Това, което прави труда на доц. Велева особено ценен е, че той може да служи за отправна точка за преосмисляне на подготовката и на осъществяването на бъдещи разширявания. Както казва Конрад Аденауер: „Да погледнеш назад в миналото има смисъл само ако това ще послужи на бъдещето“. Сега, когато се търсят най-подходящите решения за страните от Западните Балкани и когато е добре да се проучи внимателно какви биха били последствията от тези решения в бъдеще, трудът на доц. Велева е безспорно не само актуален, но и много полезен.

В труда експлицитно се подчертава, че той няма за цел да преразкаже добре известни факти относно източното разширяване, а да преосмисли и обясни социално-политическото естество на процеса. Това е направено успешно. Но не бива да бъде пренебрегвана и заслугата на дисертационни труд към историята на европейската интеграция – той е уникален и с това, че обобщава цялостния процес на разширяването със страните от Централна и Източна Европа, което само по себе си е ценно и от гледна точка на историята. Трудът се основава върху систематичен съдържателен анализ на решения на Съвета, доклади на Европейската комисия, изворови документи, интервюта, както върху голям брой разнообразни научни изследвания по темата.

Цялостното впечатление, което остави дисертационния труд у мен е, че авторът не само отлично познава тематиката, но и има научната смелост да предлага свои виждания по сложни и нееднозначни по интерпретация въпроси.

Присъждането на научната степен „ доктор на науките“ предполага не само разработването на конкретен дисертационен труд, но и комплексното развитие на кандидата и на неговите способности като изследовател. В този смисъл се оценява научната зрялост на кандидата въз основа на цялостното му творчество и академичните му постижения. Поради това си позволявам да включа в моето становище не само мнение относно достойнствата на представения дисертационен труд, но и относно постиженията на доц. Велева в областта, в която работи.

Дисертационният труд на доц. Велева не се появява като резултат от еднократно усилие. В продължение на три години доц. Велева разработи и преподава курс за източното разширяване за рамките на програмата „Жан Моне“. Този проект безспорно даде своите положителни резултати в публикуването на монографията „Източното разширяване на ЕС – интереси, компромиси и резултати (пачуърк от компромиси)“, чието представяне стана повод за интересна и ползотворна дискусия.

Активната работа на доц. Велева в проекта „Жан Моне Център за високи постижения с фокус върху европеизацията на държавите от Югоизточна Европа“, изразяваща се в подготовка на архив за Източното разширяване, разработване на аналитични текстове, ръководство на студентското участие в проекта, са свидетелство за нейния целенасочен интерес, безспорна компетентност и професионализъм по темата. Не мога да пропусна и факта, че доц. Велева е харесван и уважаван преподавател в катедра „Европеистика“.

Приемам напълно посочените приноси в автореферата. Формулирането на приносите е пестеливо, но дава представа за основните заслуги на автора в областта на изследователската тема. Бих се осмелила дори да твърдя, че целият дисертационен труд представлява принос към европейските изследвания.

Заключение: Представеният дисертационен труд, отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за прилагането му, както и на допълнителните изисквания на Правилника на СУ. Представен е завършен изследователски труд, в който е осъществено комплексно научно-теоретично и научно-практическо изследване с приносен характер на значима,

актуална и неизследвана тема. Дисертационният труд е доказателство не само за трайни научни интереси и творчески търсения, но и за това, че доц. Велева е един сериозен, амбициозен и компетентен изследовател.

Оценявайки високо представения дисертационен труд “Динамика на националните интереси като условие за реализацията на Източното разширяване на ЕС“, както и компетентността на доц. Велева, изследователските ѝ постижения и преподавателската ѝ практика, препоръчвам на членовете на научното жури да бъде взето решение за присъждане на научна степен “Доктор на политическите науки” на доцент д-р Мирела Велева

13. 06.2018г.

Проф. Ингрид Шикова